

- arciruský: Čajkovský, Rachmaninov, Musorgskij. Nebyla to ale brutálně přepjatá čtvrtá symfonie útěku či tklivě tragická šestá symfonie loučícího se homosexuála Petra Iljiče, kterou jeho krajan Gergijev, zastánce protihomosexuálních zákonů, dirigoval, ale suite z baletu Labutí jezero. (Snad bylo pořádně zamrzlé, aby se pod labutěnkou neprolomil led!) A co onen nerozumitelný postromantický avantgardista (skloňuj dle vzoru bandita!), odrodilec a sentimentální brach Rachmaninov? Druhý klavírní koncert? (Na krásném modrém Dunaji?) Proč ne! Ale toto podezřelé intermezzo z Beverly Hills (zvící tři čtvrtě hodiny) vyvážila po přestávce opravdová ruská hudba, vycházející z kořenů ruské duše ožehnuté vodkou, Musorgského Obrázky z výstavy (v instrumentaci dekadentního západníka Ravela).

Pan Gergijev prý nepřilétl do Prahy jako hlasatel politických názorů, ale jako umělec. Karel Gott tento občanský postoj shrnul v jednom ze svých knižních titulů: Říkám to písní!

Rainer Maria Rilke, jak byl měkký, tak nebyl naivní: Když se táže jedna postava jeho Přiběhů o milém Pánu Bohu, s jakými zeměmi sousedí Rusko, druhá postava jí odpovídá, že nesejde na tom, s jakými zeměmi sousedí tato říše na severu, jihu, západu či východu - sejde jen na tom, s čím sousedí nahoře a dole. Povídka nese titul Jak přišla zrada do Ruska a jejím smutným hrdinou je podvodník, car Ivan Hrozný.

Co dodat závěrem k onomu nešťastnému dirigentovi, jehož interpretaci Šostakovičovy 13. symfonie Babi Jar s basistou Michaillem Petrenkem tak milují,

dirigentovi, který nediriguje, ale zmateně mává pažemi, který užívá místo taktovky párátko!? Zbrocená krví je zem, smrdí vodka s česnekem! A byly tam ruce nečisté, jež zneužily tvého dobrého jména ... Já miluji a netřeba mi slov... Humoru nikdy neporučíš!!! Všiml by si vůbec někdo, kdyby pan Gergijev přijel na lafetě děla? Aneb o nepoučitelnosti některých národů... Nebo je lepší se v těchto souvislostech nezabývat obsoletním pojmem národa, ale spíš nesmrtelností šosáckého intelektuála?

Zapomenuv se při listování Slovníkem spisovné češtiny nad heslem „párat se v něčem“ a „párat se s něčím“, zcela opit jazykem a hudbou se ještě stačím optat, jak že to tedy s těmi (ne)politicky (ne)politickými umělci a vědci vlastně je!? Překvapí někoho, že jsem při psaní těchto řádků poslouchal Wagnera? Ale jen ouvertury, jen ouvertury!!!

Lukáš Motyčka

## Na nezaměstnanost s novým lékem

Práce není jen zdrojem obživy, ale i základním kamenem sociálního statusu člověka. Formuje životní styl a je zdrojem sebeúcty. Ztrátu zaměstnání lidé vnímají jako životní prohru. Hrozba nezaměstnanosti nad nimi visí, i když zrovna práci mají. A skutečně nezaměstnaných máme přes půl milionu, z toho sto tisíc mladších 25 let. Většina receptů, které strany na léčbu předepisují, nepřináší nic nového. Zaměřuje se na podporu výroby, lákání zahraničních investorů daňovými prázdnicami a na výzvy, že musíme víc investovat. To znamená zároveň lít víc a víc peněz z veřejných rozpočtů do budování dálnic, koridorů, skladů na zemědělské půdě, nových

tunelů. Nebo lít z evropských projektů miliony do špatně připravených programů podpory zaměstnanosti, které mnohdy pomáhají prosperovat spíše šikovným privátním agenturám. Nemluvě o neřesti svádět vinu za nezaměstnanost na oběti, na nezaměstnané samotné, že se nedokázali přizpůsobit trhu, nebo jim nelogicky vyčítat, že po absolvování škol nemají praxi, určité by jim onemocněly děti, je jim přes padesát, jsou opálení a tak jako tak jim vyhovuje nepracovat a žít životem dávkových příživníků.

Touto cestou pokračovat není možné; je spojena s ekonomistním pohledem na svět, který se nejen vyčerpal, ale nikdy smysl života nenaplnoval. A tak současné slušně situované rodiny mají dva tři televizory, mohou televizi sledovat na internetu, poslouchat rozhlas na deseti nejrůznějších přijímačích, ale to ještě neznamená, že jsou šťastné. A statisíce lidí navštěvují exekutoři, desetitisíce jsou na ulici. Nejsme ani tak společnost chudá, jako spíš nespravedlivě sociálně diferencovaná. Dosaďovací model je nutno nahradit modelem orientovaným na zlepšování životních podmínek, na kvalitu života. Této jiné představě by měla odpovídat i politika zaměstnanosti. (Smysluplná cesta, jak léčit nezaměstnanost ve stárnoucí Evropě, se u nás zatím ujala jen na papíře v programovém dokumentu Politika zaměstnanosti. Bílá kniha ČSSD. Věřejnosti byla představena loni v červnu.)

Populace stárnout bude a nároky na zdravotní a sociální zabezpečení se budou zvyšovat. V evropských zemích jsou hrazeny převážně z veřejných rozpočtů. Sociální a zdravotní

služby, kterých bude potřeba stále více, mají ale specifika. Jsou náročné na práci. Mnohé z nich nejsou naopak příliš náročné na kvalifikaci. Jsou jen málo nahraditelné stroji. Více se v nich uplatňují ženy, které bývají nezaměstnaností ohroženy první. A poptávka po těchto službách je rozložena rovnoměrně po celém území. Tedy i v těch regionech, kde pro kolaps mnoha podniků výrazně klesla poptávka po práci. Podobné příležitosti jsou i v jiných veřejných službách, v kultuře, ekologii, tělovýchově a sportu.

Chce to jediné: zbavit se stereotypu uvažování uvězněného v kliniči maskulinního industriálního modelu růstu. Provést strategický manévr, který by ve státním rozpočtu přesunul několik málo tak jako tak mnohdy rozhazovaných miliard do rozvoje veřejných služeb zkvalitňujících život - do zdravotních a sociálních služeb, do kultury a ekologie. Myšlenka ostatně není nová. Poprvé ji zformuloval už koncem 80. let dánský sociolog a teoretik sociálního státu Gøsta Esping-Andersen.

*Martin Potůček, Antonín Rašek*

## Krása zachrání svět

Film *Velká nádhera*, dostupný také s českými titulky, vypráví příběh pětadesátiletého spisovatele, autora jediného románu, napsaného, když mu bylo dvacet. A cílem celého jeho života je hledání oné „velké nádhery“, která by ho inspirovala k napsání něčeho nového. Jenže „velká nádhera“ je nedostupitelná: nachází ji pouze v palácích Říma, v barokních kostelech a ve vzpomínkách na ženu, kterou jako mladý miloval. Velká nádhera je věčná, ale prchavá: lze o ní přemítat při procházce

za svítání u břehů Tibery; je to jako sen... ale pak se Jep Gambardella vrací k mondénnosti, jejímž je králem, ke zbytečným honosným *parties*, k prázdnotě existence prožívané v noci, která se zdá být jeho přirozeným prostředím. Jsou to „sporé, mjíjivé záblesky krásy. A pak přijde nešťastná ubohost a ničemný člověk“. V této větě je vyjádřen význam filmu: záblesky krásy vyvolávající naději a ubohost dekadentní doby. V tomto pohledu na 21. století režisér Sorrentino ukazuje honosnou ošklivost té současné povrchní buržoazie, které zcela chybí náplň života; s ní je Jep ve skutečnosti velmi nespokojen: z toho vyplývá alegorická cesta Římem, ponořeným do bohatství a krásy minulosti, symbolem, proti kterému stojí mizérie současnosti, složené ze zástupu existencí blízkých zániku, zástupu, který je ještě vitální, mezi nímž se nacházejí němi básníci, herečky propadlé kokainu, chystající se napsat nějakou knihu, kardiánové - kuchaři pohybující se v blízkosti papežského trůnu, erotismem posedlí podnikatelé vyrábějící hračky, spisovatelky, které díky stranické legitimaci dosáhly televizního věhlasu, dramaturgové příšlů z venkova, padesátileté striptérky, falešné věštkyně přebývající v luxusním hotelu Hassler u Španělských schodů. Jep žije v tomto světě a je si vědom, co představuje; akceptuje ho jako „vláčky na *parties*, které nikam nedovezou“.

Kdo od filmu očekává příběh, bude zklamán. Toto dílo, které buď budete milovat, anebo nenávidět, nemá skutečný děj, nepostupuje podle důsledné niti vyprávění, je to film ambiciózní, složitý, v němž se Sorrentino

nechal unést fantazií - jsou to obrazy, které myslí; autor to vysvětluje na počátku filmu citací z Célinovy *Cesty do hlubin noci*: „cesta, kterou se můžeme ubírat, je zcela imaginární. A to je její síla, jde od života k smrti. Lidé, zvířata, města, vše je vymyšleno.“ A tak se divák musí nechat okouzlit jako cestovatel, který si je vědom toho, že na konci cesty zůstane pouze okouzlení, že to skutečně podstatné je to, co zůstane v nás až do konce. Zdálo by se, že je to film o Římu, ve skutečnosti je to film o skutečných, autentických citech: Řím v něm je, objevuje se se svou majestátní krásou, monumentální grandiózností. A je to nezbytné, protože to umožňuje srovnání mezi věčnou, konkrétní krásou a falešnou, samolibou mondénností, která za sebou nic neponechává; zůstává jen prázdno, bez hodnot a emocí.

Mnozí srovnávali film s Feliniho *Sladkým životem*, toto však není film o Římě, o Římě 60. let, snad jediným odkazem může být osobnost Marcella Rubiniho (Marcella Mastroianniho), který nemá jasno mezi literárními ambicemi a neustálým hledáním požitku, a tak se musí živit psaním o *gossipu*, o mondénní společnosti...

Při této dlouhé cestě Sorrentino podrobně popisuje situace a prostředí, v nichž jak bohatí, tak zbohatlíci vystavují na odív masku významné osobnosti: přechází se z honosných, ale vulgárních slavností na římských terasách po politicky angažovaná divadelní představení, od pohřbů, při nichž si viditelnost vyžaduje přísné dodržování etikety, až po morálně zkaženou církevní hierarchii, která nepřipomíná duchovenstvo, ale mo-